

Փոփոխությունը կատարվել է 2025թ.-ի փետրվարի 26-ի

N1-02/25/1 որոշմամբ:

Գիտական խորհրդի նախագահ՝
Ն.Ա.Միքայելյան

ՇՈՒՇԻԻ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԷԹԻԿԱՅԻ

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐՔ

ԳԼՈՒԽ 1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

- 1.1 Շուշիի տեխնոլոգիական համալսարանի (այսուհետ՝ Համալսարան) էթիկայի կանոնագիրքը (այսուհետ՝ Կանոնագիրք) նորմատիվ իրավական ակտ է, որով սահմանվում են բարոյաէթիկական սկզբունքները, կանոնները, նորմերը, վարքագծի (վարվեցողության) կանոնները և գործարար հարաբերությունները Համալսարանում:
- 1.2 Կանոնագիրքը ներդրվում է Համալսարանում գործունեություն իրականացնող աշխատակիցների, պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի և ուսանողների բարոյահոգեբանական, գիտամանկավարժական, դաստիարակչական և կազմակերպական հիմունքների զարգացման և ամրապնդման նպատակով, որը նպաստում է Համալսարանի ընդհանուր գործունեության և զարգացման հիմնական ծրագրերի աջակցությանն ու իրականացմանը՝ ուղղված դասավանդողների մասնագիտական որակավորման բարձրացմանը և կրթական համակարգում մրցունակության ապահովմանը:
- 1.3 Համալսարանի աշխատակիցները, դասախոսական կազմը և ուսանողները կամավորության սկզբունքով ընդունում են պարտավորություն՝ հետևելու սույն Կանոնագրքով հաստատված վարքագծի և գործարար շփումների կանոններին, նորմերին, սկզբունքներին և պարտավորություններին:
- 1.4 Սույն Կանոնագիրքը սահմանում է Համալսարանի աշխատակիցների, ուսանողների և պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի էթիկայի կանոնները՝ բարոյաէթիկական սկզբունքների, վարքագծի կանոնների և գործարար հարաբերությունների հիման վրա:
- 1.5 Համալսարանի սույն Կանոնագրքի հիմնական նպատակն է Համալսարանի աշխատակազմի, դասախոսների և ուսանողների շրջանում, որպես բուհական համայնքի ներսում, ձևավորել միասնական և համընդհանուր կանոններ, որոնք կվերաբերվեն հիմնական դերակատարներին:
2. Սույն Կանոնագրքում ներառված դերակատարներն են.

2.1 Համալսարանի ակադեմիական համակարգի կառավարման աշխատակազմը

- 1) ղեկավար և կառավարման պաշտոններ զբաղեցնող բարձրաստիճան աշխատակիցներ,
- 2) մասնագիտական ծառայություններ իրականացնող ղեկավարներ,
- 3) տեխնիկական անձնակազմ:

2.1.1 Ղեկավար և կառավարման պաշտոններ զբաղեցնող բարձրաստիճան աշխատակիցներն են.

- 1) Համալսարանի ռեկտոր,
- 2) պրոռեկտորներ,
- 3) ռեկտորի տեղակալներ,
- 4) ուսումնամեթոդական բաժնի պետ,
- 5) դեկաններ,
- 6) կրթության որակի ապահովման բաժնի պետ,
- 7) արտաքին կապերի բաժնի պետ,
- 8) տեղեկատվական տեխնոլոգիաների (SS) բաժնի պետ:

2.1.2 Մասնագիտական ծառայություններ իրականացնող բարձր պաշտոններ զբաղեցնող անձինք և աշխատակիցներն են.

- 1) գլխավոր հաշվապահ,
- 2) կադրերի և ընդհանուր բաժնի պետ,
- 3) մասնագիտական ամբիոնների վարիչներ:

2.1.3 Համալսարանի տեխնիկական անձնակազմի աշխատակիցներ

- 1) վարորդներ,
- 2) հավաքարարներ,
- 3) բանվորներ,
- 4) օժանդակ աշխատակիցներ:

2.2. Սույն կանոնագրքում առանձին դերակատարների խումբ են կազմում.

- 1) Համալսարանի պրոֆեսորադասախոսական աշխատակազմը,
- 2) Հայցորդները,
- 3) մագիստրատուրայի ուսանողները,
- 4) բակալավրատի ուսանողները,
- 5) ուսանողական խորհուրդը,
- 6) ուսանողական գիտական ընկերությունը:

ԳԼՈՒԽ 2.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԷԹԻԿԱԿԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐ

2.1 Սույն գլխում ներառված են Համալսարանի ակադեմիական աշխատակազմի և ուսանողների վարքագծի կանոնները և էթիկայի ընդհանուր սկզբունքները և արժեքները:

2.2 Վարքագծի կանոնները ձևավորվել են Համալսարանի աշխատակազմի կողմից, որի նպատակն է երաշխավորել Համալսարանի աշխատակիցների մասնագիտական գործունեության պատշաճ և որակյալ կազմակերպումը՝ համապատասխան վարքագիծ դրսևորելու միջոցով:

2.3 Համալսարանի աշխատակիցների վարքագծի կանոնները ներառում են.

- 1) վարքագիծը, այդ թվում՝ կարգապահությունը և կարգապահական տույժերը,
- 2) աշխատանքի նշանակումը, առաջխաղացումը և աշխատանքից ազատումը,
- 3) գիտական հետազոտությունները,
- 4) քննություններն ու գնահատականները:

2.4 Համալսարանի ուսանողների վարքագծի կանոնները ներառում են.

- 1) վարքագիծը, այդ թվում՝ կարգապահությունը և կարգապահական տույժերը.
- 2) բարեվարքությունը:

Ընդհանուր սկզբունքները ձևավորվել են ՀՀ օրենսդրության պահանջների, Բարձրագույն կրթության ոլորտում ինստիտուցիոնալ էթիկայի կանոնագրքի ուղեցույցի, Եվրոպական հանձնաժողովի Հեղափոխողների եվրոպական խարտիայի և հեղափոխողների հավաքագրման վարքագծի կանոնագրքի դրույթների հիման վրա(Փոփ.կատ.են 26.02.2025,N1-02/25/1):

3. ԲԱՐԵՎԱՐՔՈՒԹՅՈՒՆ

3.1 Ակադեմիական բարեվարքություն

3.1.1 Համալսարանի ակադեմիական համակարգի կառավարման աշխատակազմը իր վարքագծում պետք է դրսևորի **բարեվարքություն**, որն արտահայտվում է հիմնական արժեքների վրա հիմնված էթիկայի (վարքագծի կանոնների) մի շարք դրական սկզբունքների և չափորոշիչների միջոցով: **Բարեվարքությունը** «ազնիվ և բաց եղանակով գիտելիք ձեռք բերելու և այն տարածելու» համալսարանական համակարգի բարձր առաքելություն է, կապող օղակ էթիկայի սկզբունքների ու կրթության որակի միջև և միևնույն ժամանակ արգելք՝ կոռուպցիայի դրսևորումների կանխարգելման նպատակով:

3.1.2 Բարձրաստիճան ղեկավար և կառավարման պաշտոններ զբաղեցնող աշխատակազմը փոխադարձ հարաբերություններում առանց որդվում է **ակադեմիական բարեվարքության** սկզբունքով: Այն իրենից ներկայացնում է «**ակադեմիական բարեվարքություն**» դրսևորելու հատուկ պարտավորություն՝ աշխատանքի բոլոր դրսևորումներում և աշխատակիցների հետ հարաբերություններում, այդ թվում՝ ավելի ցածր պաշտոն զբաղեցնող աշխատակիցների, գործընկերների և ուսանողների հետ փոխհարաբերություններում:

3.1.3 Մասնագիտական ծառայություններ իրականացնող ղեկավար աշխատակիցները պետք է դրսևորեն **ակադեմիական բարեվարքություն** գործընկերների, ուսանողների հետ փոխհարաբերություններում:

3.1.4 Միևնույն ժամանակ բարձրաստիճան ղեկավար կամ կառավարման գործունեություն իրականացնող անձանց սեփական վարքագիծը պետք է դիտարկվի **«ակադեմիական բարեվարքության»** սկզբունքի համատեքստում, այն է՝ բարեվարքության սկզբունքի առանձնահատուկ կիրառելիությունը բարձրագույն կրթության ոլորտը խթանելու նպատակով:

3.1.5 Համալսարանի մագիստրատուրայի և բակալավրատի ուսանողների և հայցորդների համար **բարեվարքությունը** պետք է դրսևորվի որպես «ազնիվ և բաց եղանակով գիտելիք ձեռք բերելու» պարտավորություն, որն առնչվում է **«ակադեմիական բարեվարքության»** հասկացության հետ:

Համալսարանի ուսանողները և հայցորդները համակուրսեցիների հետ փոխհարաբերություններում պետք է դրսևորեն նշված առաքելությանը համահունչ վարքագիծ:

4. ՎՍՏԱՀՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀԱՐԳԱՆՔ ԱՅԼՈՑ ՆԿԱՏՄԱՄԲ

4.1 Ակադեմիական աշխատակազմի հարաբերությունները պետք է հիմնված լինեն միմյանց նկատմամբ փոխադարձ հարգանքի և վստահության վրա: Համալսարանի

աշխատակիցների համար հարգանքի ու վստահության սկզբունքը դիտարկվում է որպես այլոց նկատմամբ հարգանքի դրսևորում, ինչը նշանակում է՝ հարգել մարդկանց արժանապատվությունը, իրավունքները, ֆիզիկական ու մտավոր ամբողջականությունը:

Վստահության և հարգանքի սկզբունքի պահպանումը Համալսարանի յուրաքանչյուր աշխատակցին հնարավորություն է տալիս Համալսարանում, իր գործընկերների և ուսանողների հետ հարաբերություններում դրսևորել համապատասխան վարքագիծ, որն անչափ կարևոր է աշխատանքային գործունեության մեջ համագործակցությունն ու կոլեգիալությունն ապահովելու համար:

Վստահության և հարգանքի սկզբունքը նպաստում է նաև Համալսարանի աշխատակիցների հիմնական իրավունքների ճանաչմանը, որոնցով պաշտպանվում է աշխատակիցների մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիությունը և պաշտպանությունը ֆիզիկական բռնությունից և վիրավորանքներից:

4.2 Բարձրաստիճան ղեկավար և կառավարման պաշտոններ զբաղեցնող աշխատակազմի, մասնագիտական ծառայություններ իրականացնող բարձրաստիճան աշխատակիցների համար հարգանքի և վստահության սկզբունքը դրսևորվում է հետևյալ կերպ.

- 1) լիարժեք հարգանք են ցուցաբերում գործընկերների հետ գործնական հարաբերություններում,
- 2) լիարժեք հարգանք են ցուցաբերում ուսանողների դասավանդման և ուսուցման հետ կապված փոխհարաբերություններում,
- 3) լիակատար հարգանք են դրսևորում այլոց նկատմամբ և իրենց

պարտավորություններն իրականացնելիս պահպանում են կոլեգիալության սկզբունքը:

4.3 Համալսարանի աշխատակազմը երաշխավորում և ապահովում է *վստահության* սկզբունքը, որի վրա հիմնված են փոխհարաբերությունները գործընկերների և ուսանողների միջև:

4.4 **Համալսարանի ուսանողները** պետք է լիարժեք **հարգանք** ցուցաբերեն այլ ուսանողների և աշխատակազմի հետ իրենց հարաբերություններում:

Ուսանողների կողմից այլ ուսանողների հանդեպ **հարգանքի դրսևորումն** արտահայտվում է ուսուցման և դասավանդման գործընթացում՝ միմյանց նկատմամբ յուրաքանչյուրի արժանապատվությունը հարգելու, իրավունքները չոտնահարելու, մասնավոր կյանքին չմիջամտելու գիտակցության ընկալմամբ:

Համալսարանի ուսանողները պետք է կարողանան վստահել Համալսարանի աշխատակազմին՝ փոխադարձ հարաբերություններում, իսկ նրանց վարքագիծը պետք է լինի այնպիսին, որ Համալսարանի աշխատակազմը և մյուս ուսանողները կարողանան վստահել իրենց:

5. ՀԱՇՎԵՏՎՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

5.1 Փոխադարձ հարգանքի և վստահության սկզբունքի ապահովման հիմքում ընկած է **հաշվետվողականության սկզբունքը:**

Հաշվետվողականության սկզբունքի համաձայն՝ բարձրաստիճան ղեկավար և կառավարման պաշտոններ զբաղեցնող աշխատակազմը պատասխանատու է իրենց լիազորությունների պատշաճ իրականացման համար:

5.2 Հաշվետվողականության սկզբունքը ներառում է՝

- 1) կրթական գործունեության հաշվետվողականությունը
- 2) գիտական գործունեության հաշվետվողականություն,
- 3) ֆինանսական հաշվետվողականությունը:

5.3 Համաձայն հաշվետվողականության սկզբունքի՝ Համալսարանի *ղեկավար և կառավարման բարձրաստիճան պաշտոններ զբաղեցնող աշխատակազմը հաշվետու է.*

- 1) ինստիտուցիոնալ կառավարման մարմիններին, այդ թվում՝ Կրթության, գիտության և սպորտի նախարարությանը, Կրթության որակի ապահովման կենտրոնին՝ կրթության որակի մասով,
- 2) ուսանողներին և ուսանողական խորհուրդներին՝ պատշաճ և որակյալ կրթություն ապահովելու, դասընթացների ժամանակ նախնական և շարունակական մասնագիտական կրթության տրամադրելու մասով:

5.4 Մասնագիտական ծառայությունների գծով ավագ աշխատակիցները հաշվետու են՝

- 1) մասնագիտական ամբիոններին՝ դասընթացների կազմակերպման և մասնագիտական կրթության բնականոն գործընթացն ապահովելու մասով,
- 2) ուսանողներին և ուսանողական խորհուրդներն՝ նրանց կողմից բարձրացված խնդիրների, մասնավորապես՝ ուսումնական գործընթացի, նրանց վերաբերյալ կայացված որոշումների և ուսումնական գործընթացին առնչվող այլ հարցերին պարզաբանումներ և խորհրդատվություն տրամադրելու մասով:

5.5 Մասնագիտական բնույթի ծառայությունների գծով կառավարման բարձրաստիճան պաշտոն զբաղեցնող անձիք հաշվետու են Համալսարանի ղեկավար և կառավարման պաշտոններ զբաղեցնող ղեկավարների, ինչպես նաև ինստիտուցիոնալ կառավարման մարմինների առջև:

5.6 **Համալսարանի ղեկավար և կառավարման բարձրաստիճան պաշտոններ** զբաղեցնող աշխատակազմը պետք է իր իսկ կողմից սահմանված եղանակով հաշվետու լինի Համալսարանի ամբողջ անձնակազմի առջև:

5.7 **Համալսարանի ուսանողները** հաշվետվողականություն ունեն Համալսարանի աշխատակազմի նկատմամբ՝ Համալսարանի ներքին կազապահական կանոնների համաձայն համապատասխան վարքագիծ և իրենց ուսումնական առաջադիմության դրսևորելու առումով:

6. ԱՁՆՎՈՒԹՅՈՒՆ

6.1 **Ազնվությունը և բարոյականությունն** էթիկական վարվեցողության հիմնական սկզբունքներն են, որոնցով իսպառ բացառվում և արգելվում է այնպիսի գործողություն կամ գործողությունների կատարումը, որը կարող է որակվել որպես խարդախություն, ստախոսություն, խաբեություն, գողություն, շորթում և այլ անազնիվ արարք:

6.2 Ազնվության և բարոյականության սկզբունքներին պետք է համապատասխանի Համալսարանի բոլոր աշխատակիցների վարքագիծը:

6.3 Նշված սկզբունքները պարտադիր են նաև դասավանդողների՝ իրենց մասնագիտական գործառույթներն իրականացնելիս, ուսանողների՝ Համալսարանի

ներքին կարգապահական կանոնները հարգելու և պահպանելու, ինչպես նաև Համալսարանի այլ աշխատակիցների համար:

6.4 Համալսարանի ղեկավար և կառավարման բարձրաստիճան պաշտոններ զբաղեցնող անձիք իրենց իրավասության շրջանակներում որոշումներ ընդունելիս և այլ աշխատակիցների (գործընկերների) հետ փոխհարաբերություններում ղեկավարվում են **ազնվության** սկզբունքով: Մասնավորապես՝ Համալսարանի ղեկավար և կառավարման բարձր պաշտոններ զբաղեցնող անձանց և համալսարանական աշխատակազմի այլ աշխատակիցների հետ փոխադարձ հարաբերությունները, պետք է հաստատված լինեն բացառապես միմյանց հարգելու, հավատալու և վստահության վրա: Բացառվում է վարքագծի այնպիսի դրսևորում, որը կարող է որակվել որպես խաբեություն, կեղծիք կամ խարդախություն:

6.5 Մասնագիտական բնույթի ծառայությունների գծով կառավարման պաշտոններ զբաղեցնող անձինք նույնպես պարտավորվում են պահպանել ազնվության սկզբունքը փոխադարձ հարաբերություններում և այլ անձանց հետ: Բացառվում է վարքագծի այնպիսի դրսևորում, որը հետապնդում է շորթման, կոռուպցիոն կամ որևէ այլ անազնիվ նպատակ: Նշվածը վերաբերում է հատկապես ֆինանսական գործառույթներով օժտված աշխատակիցներին, որոնց համար անհրաժեշտ է առաջնորդվել «ազնիվ և թափանցիկ հաշվապահություն» սկզբունքով, որն արգելում է ցանկացած ֆինանսական խարդախություն կամ գողություն (օրինակ՝ հաշվապահական գործառույթներ, պայմանագրերի բաշխման և գնումներ կատարելու գործընթացներում):

6.6 Համալսարանի ուսանողները, (այդ թվում՝ ուսանողական խորհուրդը և ուսանողական գիտական ընկերությունը) պարտավորվում են հարգել և հավատարիմ լինել ազնվության սկզբունքին՝ ուսումնառության ողջ ընթացքում:

6.7 Ուսանողները չպետք է՝

- 1) դրսևորեն այնպիսի վարքագիծ, որի շնորհիվ նրանք կստանան դրական կամ բարձր գնահատականներ, մասնավորապես՝ առաջարկել դրամական կամ նյութական կաշառք, կամ որևէ այլ ոչ իրավաչափ բնույթի առաջարկ,
- 2) ձեռք բերեն ուսանողի որոշակի ակադեմիական աստիճանն ու որակավորումները հավաստող կեղծ փաստաթղթեր և ներկայացնեն դրանք համապատասխան մասնագիտական ամբիոններ, որոնց ձեռք բերելու նպատակով նրանք չեն կատարել գիտական կամ հետազոտական աշխատանք,
- 3) մագիստրոսական, ավարտական կամ կուրսային աշխատանքների կատարման նպատակով արգելվում է գրագողությունը, գրավոր աշխատանքների պատվիրումը, դասախոսներին կաշարք առաջարկելը:

6.8 Ուսանողները պետք է՝

- 1) լինեն ազնիվ, ճշմարտախոս, բարեխիղճ իրենց ուսումնառության ողջ ընթացքում, Համալսարանի աշխատակազմի հետ փոխհարաբերություններում, գերծ մնան այնպիսի արարքներից, որոնք կարող են կասկածի տակ դնել ուսանողի պարկեշտությունը, ազնվությունը և բարոյականությունը,
- 2) կարողանան կատարել ուսումնական պլանը և հանձնել քննություններն առավելագույնս բարեհաջող կերպով՝ չենթարկվելով որևէ արտաքին ազդեցության, մասնավորապես՝ պետք է հրաժարվեն դասախոսական անձնակազմի կողմից հեղինակած դասագրքերը գնելուն պարտադրելուց կամ մասնավոր վճարի դիմաց լրացուցիչ դասերին հաճախելուց,
- 3) գնահատման ներկայացնեն բացառապես իրենց կողմից կատարված կուրսային,

ավարտական և մագիստրոսական աշխատանքերը:

6.9 **Համալսարանի պրոֆեսորադասախոսական աշխատակազմը** Համալսարանի ուսանողների դասավանդման ընթացքում պահպանում է համալսարանական ազնվության սկզբունքից բխող բոլոր պահանջները: Դասախոսական աշխատակազմի համար ակադեմիական ազնվության սկզբունքը նշանակում է՝

- 1) անաչառ կերպով գնահատել ուսանողներին, բացառելով հետևյալ դրսևորումները՝ անձնական համակրանք կամ հակակրանք, դրամական կամ այլ նյութական կաշառք, անձնական շահեր և այլն,
- 2) ուսանողների բոլոր աշխատանքները գնահատել օբյեկտիվ, թափանցիկ և անկողմնակալ՝ հաշվի առնելով աշխատանքների կատարման առանձնահատկությունները և պահանջները՝ ձևը, բովանդակությունը, մասնագիտական որակները և ուսանողի մասնագիտական հմտությունները,
- 3) քննությունների արդյունքում պետք է բացառվեն խարդախության բոլոր դեպքերը:

6.10 Ազնվության սկզբունքը պետք է պահպանվի համալսարանի աշխատակազմի կողմից նաև հետազոտական աշխատանքների կազմակերպման ընթացքում: Համալսարանական աշխատակազմը պետք է ձեռնարկի համապատասխան կանխարգելիչ բնույթի միջոցներ, որպեսզի հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ չտարածվի կեղծ տեղեկություններ (գրագողություն), ինչպես նաև հնարավոր լինի կանխել խարդախությունը, ստախոսությունն ու խաբեությունը:

7. ԾՇՄԱՐՏԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆ

7.1 Ծճարտացիությունը բխում է *ազնվության* հիմնարար սկզբունքից, ինչը ենթադրում է, որ Համալսարանի ողջ աշխատակազմը փոխադարձ հարաբերություններում պետք է դրսևորի ազնվություն, (բոլորը պարտավոր են ասել միայն ճշմարտությունը և չստեն): Ծճարտացիության սկզբունքը հարաբերակցվում է «գիտելիքի ազատ և բաց տարածման» սկզբունքի հետ:

7.2 **Համալսարանի ղեկավար և կառավարման բարձրաստիճան պաշտոններ զբաղեցնող անձիք**, ներառյալ Համալսարանի դասախոսական անձնակազմը պարտավոր են՝

- 1) իրենց գործունեությունն իրականացնել ազնվության սկզբունքի համաձայն,
- 2) հետազոտական աշխատանքները կազմակերպել և ղեկավարել բարեվարքության պահանջների համաձայն, որի համար ստանձնում են սոցիալական պատասխանատվություն:

8. ԱՐԴԱՐԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆ

8.1 **Արդարացիությունը** հիմնարար սկզբունք է, որը պետք է պահպանվի Համալսարանի ողջ աշխատակազմի, դասախոսական կազմի և ուսանողների կողմից փոխադարձ հարաբերություններում: Արդարացիության սկզբունքը ենթադրում է անկողմնակալություն, ցանկացած խտրականության բացառում, հավասարություն:

8.2 Համալսարանի ղեկավար և կառավարման բարձրաստիճան պաշտոններ զբաղեցնող անձինք պարտավոր են այլ աշխատակիցների հետ փոխհարաբերություններում լինել անկողմնակալ, հետևողական, կանխատեսելի և օբյեկտիվ: Մասնավորապես, աշխատակցի աշխատանքային առաջխաղացման և պաշտոնների նշանակման ցանկացած գործողության հետ կապված՝ ղեկավարվել արդարացիության սկզբունքով, որն արտահայտվում է տվյալ անձի նկատմամբ

անկողմնակալ, կանխատեսելի, օբյեկտիվ վարքագծով և առանց որևէ խտրականության դրսևորման:

8.3 Համալսարանի մասնագիտական բնույթի ծառայությունների գծով կառավարման բարձրաստիճան պաշտոն զբաղեցնող անձիք նույնպես առաջնորդվում են արդարացիության սկզբունքով, մասնավորապես, արդարացիություն աշխատողների համալրման հարցում իրենց պատասխանատվության ոլորտում:

8.4 Համալսարանի ուսանողները (այդ թվում՝ ուսանողական խորհուրդը և ուսանողական գիտական ընկերակցությունը)

- 1) պետք է ցուցաբերեն արդարացիություն համակուրսեցիների և բուհի աշխատակազմի (ակադեմիական և ոչ ակադեմիական) հետ հարաբերություններում,
- 2) դրսևորեն հավասար և արդար վերաբերմունք այն ուսանողների հանդեպ, որոնք ընդգրկված չեն ուսանողական խորհուրդներում և չունեն ներկայացուցչական լիազորություններ, և արդար լինեն իրենց վերաբերյալ որոշումներ կայացնելիս և իրենց անունից հանդես գալու:

9. ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՐԴԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

9.1 **Սոցիալական արդարությունը** արմատապես բացառում է խտրականության որևէ դրսևորում, որը կարող է հանգեցնել անհանդուրժողության և քսենոֆոբիայի դրսևորումների:

9.2 **Համալսարանի ղեկավար և կառավարման բարձրաստիճան պաշտոններ զբաղեցնող անձիք**

- 1) իրականացնում են բաց քննարկումներ, որոնք վերաբերում են ուսանողների ուսուցման և դասավանդման գործընթացներին,
- 2) ուսանողների վերաբերյալ որոշումներ կայացնելիս ցուցաբերում են աջակցություն՝ վերջիններիս այդ գործընթացներին ներգրավվելու ուղղությամբ,
- 3) իրականացնում են մշտադիտարկումներ հավասարության, արդարության և սոցիալական արդարության սկզբունքներին համապատասխան քաղաքականության մշակման վերաբերյալ, որոնց համար պատասխանատու է Համալսարանի ակադեմիական ողջ համակարգը,
- 4) պատասխանատվություն է կրում Համալսարանի ակտիվների, ռեսուրսների, շրջակա միջավայրի ողջամիտ կառավարման մասով:

9.3 **Համալսարանի ուսանողները** (այդ թվում՝ ուսանողական խորհուրդը և ուսանողական գիտական ընկերակցությունը)

- 1) պետք է դրսևորեն անխտրական վերաբերմունք և հանդուրժողականություն համակուրսեցիների և Համալսարանի աշխատակազմի (ակադեմիական և ոչ ակադեմիական) հետ փոխհարաբերություններում:
- 2) այն ուսանողները, ովքեր հանդիսանում են ուսանողական խորհրդի ներկայացուցիչներ, պետք է ապահովեն, որ իրենց՝ որպես ներկայացուցիչների կողմից դրսևորվող վարքագիծը լինի համահունչ **հավասարության, արդարության և սոցիալական արդարության** սկզբունքներին:

10. ՈՐԱԿՅԱԼ ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

10.1 Որակյալ կրթությունը պետք է լինի Համալսարանի ակադեմիական աշխատակազմի գործունեության նպատակը և հիմնական ուղղությունը: Համալսարանի յուրաքանչյուր աշխատակից պետք է անվերապահ և հետևողականորեն պահպանի որակյալ կրթության սկզբունքի պահանջները, մասնավորապես.

10.2 Համալսարանի ղեկավար և կառավարման բարձրաստիճան պաշտոններ զբաղեցնող անձիք պարտավորվում են՝

- 1) ապահովել ուսանողներին որակյալ դասավանդմամբ և ուսումնառությամբ,
- 2) նպաստել ուսանողներին դրսևորելու բարձր առաջադիմություն և ձեռք բերելու մասնագիտական հմտություններ և կարողություններ,
- 3) ապահովել ուսումնական և գիտահետազոտական հնարավորինս բարձր արդյունքներ,
- 4) քննարկել և հաստատել որակյալ կրթություն ապահովելու արդյունավետ քաղաքականություն և ընթացակարգեր,
- 5) ստեղծել այդ քաղաքականության և ընթացակարգերի իրականացման գործուն և արդյունավետ կիրառման մեխանիզմներ (ներառյալ դրա իրականացման համար անհրաժեշտ ռեսուրսների տրամադրումը):

10.3 Համալսարանում մասնագիտական բնույթի ծառայությունների գծով կառավարման բարձրաստիճան պաշտոն զբաղեցնող անձիք համաձայն որակյալ կրթության սկզբունքի պահանջներին պարտավորվում են՝

- 1) մշակել որակյալ կրթություն ապահովելու արդյունավետ ընթացակարգեր և քաղաքականության ծրագրեր և ներկայացնել դրանք Համալսարանի ղեկավար և կառավարման բարձրաստիճան պաշտոններ զբաղեցնող անձանց քննարկմանը և հաստատմանը,
- 2) Համալսարանի անձնակազմին աջակցություն ցուցաբերել և հետևել որակյալ կրթության ապահովման քաղաքականության և ընթացակարգերի իրականացմանը, այդ թվում ձեռնարկել միջոցներ դրանց իրականացման համար անհրաժեշտ պատշաճ ռեսուրսներ տրամադրելու:

10.4. Համալսարանի պրոֆեսորադասախոսական աշխատակազմը որակյալ սկզբունքի պահանջներին համաձայն պարտավոր է՝

- 1) մշակել և համապատասխան ամբիոն ներկայացնել որակյալ և արդյունավետ ՄԿԾ-ներ,
- 2) տիրապետել արդյունավետ և որակյալ դասավանդման մեթոդներին, նաև ինտերակտիվ մեթոդներին.
- 3) պարբերաբար կատարելագործել մասնագիտական կարողությունները և հմտությունները, մասնակցել վերապատրաստման դասընթացների, թրեյննգների, տպագրել հոդվածներ, մենագրություններ և այլ աշխատություններ.
- 4) ուսումնառության ողջ ժամանակահատվածում, հատկապես՝ քննական շրջանում քննություններն ու աշխատանքները գնահատելիս դրսևորել առավելագույն օբյեկտիվություն, բարեխղճություն և արդարություն.
- 5) գիտական աշխատանքներ ղեկավարելիս ուսանողի հետ

փոխհարաբերություններում դրսևորել առավել բարեխղճություն, աշխատանքի հետ կապված ցանկացած հարցով տրամադրել ուսանողին աջակցություն և խորհրդատվություն:

10.5 **Համալսարանի ուսանողները** (այդ թվում՝ ուսանողական խորհուրդը և ուսանողական գիտական ընկերակցությունը) պարտավորվում են

- 1) իրենց աշխատանքը (մասնագիտական առարկաները և մագիստրոսական աշխատանքը) կատարել լավագույն որակով, պատշաճ և բարեխիղճ.
- 2) կարողանան բարելավել Համալսարանի մագիստրատուրայի ընդհանուր որակը, որակի գնահատման և բարձրացման գործընթացներում իրենց ներգրավման և մասնակցության միջոցով:

11. ՇԱՀԵՐԻ ԲԱԽՈՒՄՆԵՐ

11.1 Ակադեմիական համակարգում աշխատակցի մասնավոր շահերի և պարտականությունների բախումների արդյունքում ստեղծվում է այնպիսի իրավիճակ, որը հանգեցնում է Համալսարանում անբարենպաստ հետևանքների, մասնավորապես՝ այլ աշխատակիցների գործառույթների և պարտականությունների վրա բացասական ազդեցություն է ունենում աշխատակցի կողմից որևէ գործողություն կատարելը կամ որոշում ընդունելը, որն ակնհայտ վկայում է անձի՝ իր իսկ անձնական շահը գերադասելու և ուղորդվելու միտում:

11.2 Շահերի բախումնային իրավիճակ առաջանալու դեպքում Համալսարանի աշխատակիցը պարտավոր է գրավոր հայտարարություն ներկայացնել էթիկայի հանձնաժողովին, որը եզրակացություն է տրամադրում անձի կողմից առաջացած շահերի բախման իրավիճակի վերաբերյալ:

ԳԼՈՒԽ 3.

3.1 ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՊՐՈՖԵՍՈՐԱԴԱՍԱԽՈՍԱԿԱՆ ԱՆՁՆԱԿԱԶՄԻ և ՌԻՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՎԱՐՔԱԳԾԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

Համալսարանի ռեկտորի իրավունքները, գործառույթները և պարտականությունները սահմանվում են ՀՀ օրենքներով, այլ իրավական ակտերով, Համալսարանի Կանոնադրությամբ, ներքին կանոնակարգերով և սույն Կանոնագրքով(Փոփ.կատ.են 26.02.2025,N1-02/25/1):

3.1.1 **Համալսարանի ռեկտորից բացի** մյուս ղեկավարների իրավունքները և գործառույթները սահմանվում են օրենքներով, Համալսարանի Կանոնադրությամբ, Աշխատանքային պայմանագրով, ներքին կանոնակարգերով և սույն Կանոնագրքով:

3.1.2 **Համալսարանի ղեկավարները իրավունք ունեն սույն Կանոնագրքի** սկզբունքների ցանկացած խախտման մասին հայտնելու համապատասխան մարմին՝ առանց իրենց անձի համար անբարենպաստ հետևանքներ առաջացնելու մտավախության:

2.2 Համալսարանի ղեկավարների պարտականությունները

2.2.1 Իրենց իրավասության շրջանակներում գործառույթներ իրականացնելիս վեր դասել Համալսարանի շահերն իրենց սեփական շահից, չհետապնդել շահույթ ստանալու նպատակ, թույլ չտալ դիրքի և զբաղեցրած պաշտոնի չարաշահում՝ գործելով հակառակ օրենսդրությանը և աշխատանքային օրենսգրքի:

2.2.2 Չընդունել որոշակի եղանակով գործելու կամ չգործելու հրահանգ կամ ցուցում ֆիզիկական անձից, (բացառությամբ վերադասի) կամ որևէ քաղաքական

կուսակցությունից, արհմիությունից, կրոնական կամ որևէ այլ մարմնից:

2.2.3 Չպահանջել կամ չընդունել որևէ կաշառք կամ այլ նյութական, ֆինանսական միջոցներ, չփորձել ստանալ կամ ընդունել որևէ այլ անձնական օգուտ, որը կարող է ազդեցություն գործել իրենց վրա իրենց աշխատանքի ընթացքում:

2.2.4 Կաշառքի կամ անձնական օգուտ ստանալու առաջարկության յուրաքանչյուր փորձի մասին անմիջապես հայտնել Համալսարանի ռեկտորին (իսկ ռեկտորի դեպքում՝ կառավարման մարմնի ղեկավարին):

Համալսարանի ղեկավարության ներքո գտնվող ռեսուրսներն օգտագործել ըստ նպատակային նշանակության, չվատնել դրանք, ճիշտ մշակել, կառավարել և տնօրինել Համալսարանի աշխատակիցների անձնական կամ առևտրային տեղեկությունները՝ համաձայն ՀՀ «Անձնական տվյալների պաշտպանության մասին» օրենքի(Փոփ.կատ.են 26.02.2025,N1-02/25/1):

2.2.5 Սույն Կանոնագրքով սահմանված էթիկայի կանոնները և սկզբունքները խախտելու դեպքում Համալսարանի ղեկավարությունը իրավունք ունի դիմելու համապատասխան մարմիններին՝ առանց իրենց անձի համար անբարենպաստ հետևանքներ առաջանալու մտավախության:

2.3 Համալսարանի աշխատակազմի, պրոֆեսորադասախոսական ու օժանդակ անձնակազմի և ուսանողների վարքագծի ընդհանուր կանոնները

3.3.1. Համալսարանի աշխատակազմը, պրոֆեսորադասախոսական ու օժանդակ անձնակազմը և ուսանողները պարտավոր են՝

- 1) բարեխղճորեն հետևել, կատարել և չխախտել Համալսարանի Կանոնադրության դրույթները, Համալսարանի ներքին կարգապահական կանոնները, սույն Կանոնագրքի դրույթները, ինչպես նաև Համալսարանի ղեկավարության կողմից ընդունված որոշումները և կարգադրությունները,
- 2) աշխատանքի ներկայանալ գործնական ոճին համապատասխան, կրել պատշաճ հագուստ,
- 3) դրսևորել պատշաճ վարքագիծ, ցուցաբերել բարեկիրթ վերաբերմունք և ուշադրություն աշխատակիցների հետ փոխհարաբերություններում,
- 4) աշխատանքի ընթացքում ուսանողների և աշխատակազմի հետ փոխադարձ հարաբերություններում դրսևորել խոսքի մշակույթ և բարեկիրթ շփման ոճ,
- 5) հարգանքով դիմել միմյանց՝ անկախ տարիքից և զբաղեցրած պաշտոնի,
- 6) դասախոսները ուսանողների հետ հարաբերություններում պետք է դրսևորեն հարգանք, զսպվածություն և հանդուրժողություն,
- 7) հարգել այլոց իրավունքներն ու ազատությունները, ցուցաբերել հանդուրժողականություն սահմանադրական սկզբունքներին և արժեքներին չհակասող այլ անձանց քաղաքական և կրոնական հայացքների հարցերում,
- 8) դրսևորել հարգալից վերաբերմունք տարբեր ազգերի և ազգությունների աշխատողների և ուսանողների սովորույթների և ավանդույթների նկատմամբ, հաշվի առնելով էթնիկ և ազգային առանձնահատկությունները,
- 9) խնամքով վերաբերվել գույքին, չախտոտել տարածքը, պահպանել մաքրությունը լսարաններում:

3.3.2 Համալսարանի տարածքում և ուսումնառության ողջ ժամանակահատվածում դասախոսները, Համալսարանի աշխատակիցները և ուսանողները չպետք է իրականացնեն քաղաքական կամ գաղափարախոսական քարոզչություն:

4. Դասախոսի մասնագիտական էթիկան

4.1 Համալսարանի դասախոսը պարտավոր է՝

1) ուսանողների հետ հարաբերությունները հաստատել փոխադարձ հարգանքի և վստահության վրա, դրսևորել բարյացակամ վերաբերմունք, պահանջել ուսանողներից ենթարկվել Համալսարանում հաստատված կարգապահությանը դասապրոցեսի ողջ ընթացքում,

2) պահպանել օբյեկտիվություն և ճշմարտացիություն յուրաքանչյուր ուսանողի նկատմամբ,

3) չպարտադրել ուսանողներին իր հայացքները և չթելադրել իր կամքը,

4) ձևավորել ուսանողների մոտ այնպիսի հատկանիշներ, ինչպիսիք են՝ ինքնուրույնությունը, նախաձեռնությունը, պատասխանատվությունը, քննադատական մտածելակերպը, ինքնատիրապետումը, հայրենասիրությունը, բարեխղճությունը, ազնվությունը, արհեստավարժությունը, հարգալից վերաբերմունքը այլ անձանց իրավունքների և ազատությունների նկատմամբ:

4.2 Ուսումնառության ողջ ընթացքում դասախոսն իրավունք չունի ուսանողի նկատմամբ գործադրել ազդեցության այնպիսի միջոցներ, որոնք կարող են հակասել հասարակությունում ընդունված համընդհանուր բորայա հոգեբանական նորմերին և բացասական ազդեցություն ունենալ ուսանողների անձնական շահերին:

4.3 Անընդունելի է դասախոսի կողմից ուսանողների հետ այլ ուսանողների և դասախոսների անձնական և մասնագիտական հատկանիշների, գործողությունների, վարքագծի քննարկումները և քննադատությունները:

4.4 Անթույլատրելի է դասախոսի կողմից ուսանողների հասցեին հնչող վիրավորանքները, կշտամբանքը կամ այնպիսի արտահայտություններ թույլ տալը, որոնք կարող են ընկալվել որպես դրամական պարզևի կամ այլ նվերի դիմաց դրական գնահատականի խոստում կամ որևէ այլ արտոնություն:

5. Ուսանողի վարքագծի կանոնները

5.1 Ուսանողը պարտավոր է.

- ուսումնառության ողջ ընթացքում ձգտել ձեռք բերել գիտելիքներ և մասնագիտանալ ընտրված մասնագիտության մեջ:

- հետևել Համալսարանի Կանոնադրությանը, Համալսարանի այլ կարգերի և կանոնակարգերի դրույթներին:

- բարեխիղճ վարքագիծ դրսևորի Համալսարանում պրոֆեսորադասախոսական կամ այլ ուսանողների հետ հարաբերություններում:

- ձեռնպահ մնա այնպիսի արտահայտություններից և գործողություններից, որոնք որևէ կերպ կնսեմացնեն կամ կարատավորեն Համալսարանի ուսանողների պատիվն ու արժանապատվությունը:

5.2 Դասապրոցեսի ընթացքում ուսանողը կարող է օգտվել էլեկտրոնային սարքերից միայն այն չափով, որքանով դրանք անհրաժեշտ և կապված են տվյալ դասընթացին:

5.3 Ուսանողի այլոց հետ փոխհարաբերություններում հիմնական սկզբունքներն են՝ փոխադարձ հարգանքը, վստահությունը, ազնվությունն ու արդարացիությունը: Անթույլատրելի են ուսանողի կողմից հնչեցված անվայել, անձի պատիվն ու արժանապատվությունն արատավորող արտահայտությունները, նրանց բարոյական կամ նյութական վնաս հասցնելը, հակաօրինական արարքների կատարումը:

5.4 Ուսանողը պարտավորվում է հարգել և պահպանել Համալսարանի

կարգապահությունը և Համալսարանում ձևավորված ավանդույթները:

6. Համալսարանի պրոֆեսորադասախոսական կազմի և Համալսարանի ուսանողների փոխհարաբերությունները

6.1 Ուսանողները պետք է հաճախեն դասերին սահմանված ժամին: Ուշացած ուսանողները թույլատրվում են դասին միայն դասախոսի թույլտվությամբ:

6.2 Ուսանողները հոտնկայս ողջունում են դասախոսին:

6.3 Ուսանողի և դասախոսի հետ հարաբերություններում ուսանողները պետք է առաջնորդվեն հետևյալ կանոններով.

- 1) անհրաժեշտ է դիմել դասախոսին պատշաճ կերպով՝ ըստ նրա ազգանվան կամ անուն հայրանունի,
- 2) ուշադիր կարդալ և ծանոթանալ Համալսարանի կայքում տեղադրված կամ ցուցատախտակներին փակցված տեղեկատվությանը, նախքան ամբիոն մուտք գործելը և հարցեր ուղղելը,
- 3) գիտակցել, որ դասախոսը պետք է ուսանողի հարցերին պատասխանի հետևյալ դեպքերում. ա) դասապրոցեսին, բ) ըստ սահմանված դասացուցակի՝ խորհրդատվությունների ժամանակ, գ) ստուգարքներին և քննություններին, դ) անհատական պայմանավորվածության դեպքերում, ե) ուսանողական տարբեր միջոցառումների, ուսանողական գիտական կոնֆերանսների, ուսանողական ակումբների նիստերի անցկացման ժամանակ:

6.4 Ուսանողներն իրավունք ունեն հարցեր ուղղել դասախոսին՝ դասընթացի թեմայի շրջանակներում, վերջինս էլ պարտավոր է սպառիչ և բավարար պատասխանել հարցերին, ինչպես նաև պարզաբանել հարցի բուն էությունը՝ առանց այլապայությունների և կողմնակի մեկնաբանությունների:

6.5 Դասախոսը ուսանողի խնդրանքով պարտավոր է հիմնավորել իրեն նշանակած գնահատականը:

6.6 Դասախոսի և ուսանողի միջև անձնական հակասությունների և կոնֆլիկտ ունենալու դեպքում ուսանողը կարող է դիմել մասնագիտական ամբիոն՝ քննությունը կամ ստուգարքը այլ դասախոսի մոտ հանձնելու թույլտվություն ստանալու համար: Դասախոսի փոխարինման մասին հարցը որոշվում է Համալսարանի ուսումնամեթոդական մասի պետի կողմից՝ ամբիոնի վարիչի ներկայացման հիման վրա:

7. Համալսարանի աշխատակցի մասնագիտական էթիկան

7.1 Գործընկերների հետ հարաբերություններում Համալսարանի աշխատակցի վարքագծի հիմնական սկզբունքը փոխադարձ հարգանքն է, որը բխում է ազնվության և արդարության սկզբունքներից:

7.2 Համալսարանի աշխատակիցն իր վարքագծով աջակցում է Համալսարանի հեղինակության բարձրացմանը և պետք է ձեռնպահ մնա այնպիսի գործողություններից, որոնք կարող են վնաս հասցնել Համալսարանի վարկին և բարի համբավին:

7.3 Համալսարանի աշխատակիցը պարտավոր է.

- 1) աշխատանքային հարաբերություններում պահպանել ենթակարգությունը,
- 2) կարողանալ դրսևորել ինքնատիրապետում, կառավարել իր զգացումներն ու զգացմունքները, գործընկերների հետ հարաբերություններում թույլ չտալ անձնական համակրանքի կամ հակակրանքի որևէ արտահայտում,

3) լինել կարգապահ, ճշտապահ, զուսպ և օրինակելի,

4) Համալսարանի հեղինակությունը պահպանելու հարցում լինել սթափ և ուշադիր, որը ենթադրում է աշխատակցի կամ այլ անձանց կողմից սխալների և բացթողումների բացահայտում և վերացում, որոնք կարող են հնարավոր վնասներ և շփոթմունք առաջացնել,

5) չպետք է անտարբեր լինի այլ աշխատակիցների անգործության և սխալների նկատմամբ: Այսպիսի իրավիճակների առկայության դեպքում դրանք պետք է քննարկել տվյալ աշխատակցի հետ, իսկ արդյունքի չհասնելու դեպքում դրա մասին տեղյակ պահել համապատասխան ստորաբաժանման ղեկավարին,

6) հարգել և հայցել գործընկերների մասնագիտական կարծիքը՝ վերջիններիս իրավասության շրջանակներում և գնահատել նրանց ներդրումը Համալսարանի համակարգում,

7) գործընկերների հետ հարաբերություններում դրսևորել նրբանկատություն, չբարձրացնել ձայնն աշխատավայրում, չխոչընդոտել այլ անձանց կողմից իրենց աշխատանքային պարտականությունների կատարմանը, խնայել իր և գործընկերոջ ժամանակը.

8) գործընկերոջ վերաբերյալ քննադատությունն արտահայտել միայն նրա ներկայությամբ՝ պարզաբանելով բոլոր հիմքերը,

9) երրորդ անձանց հետ չքննարկել գործընկերոջ վարքագիծը, գործնական, մասնագիտական, անձնական հատկանիշները,

10) աշխատավայրում պահպանել առողջության և ապահովության համապատասխան պահանջները՝ փորձելով վերացնել կամ անմիջական ղեկավարին տեղեկացնել իր առողջությանը կամ ապահովությանը սպառնացող ցանկացած վտանգի մասին,

11) չօգտագործել ծառայողական պարտականությունների ընթացքում հայտնի դարձած տեղեկատվությունը՝ իր անձնական շահերի համար,

12) աշխատանքը, ինչպես նաև հանգստի ու սնվելու ընդմիջումը սկսել և ավարտել Համալսարանի ներքին կարգապահական կանոններով սահմանված ժամերին,

13) աշխատանքի ներկայանալ կոկիկ, գրասենյակային ոճի հագուստով՝ Համալսարանի ներքին կարգապահական կանոններով սահմանված ձևով:

7.4 Գործարար հեռախոսային զանգերին պատասխանելիս աշխատակիցը պետք է դրսևորի հետևյալ վարքագիծը.

1) այլ կազմակերպություններից և հաստատություններից ստացվող զանգերին պատասխանել արագ, բարյացակամ, ըստ անհրաժեշտության ներկայանալ անուն, ազգանունով և զբաղեցրած պաշտոնով,

2) այլ կազմակերպություններ և հաստատություններ հեռաձայնելիս ներկայանալ պատշաճ, նշելով անուն, ազգանունը և զբաղեցրած պաշտոնը,

3) խոսակցությունն ավարտելը, որպես կանոն, պետք է կատարի հեռաձայնողը,

4) եթե հարցը, որի առնչությամբ աշխատակցին անհրաժեշտ է կապվել գործընկերների կամ արտաքին ներկայացուցիչների հետ, հրատապ չէ, ապա նախապատվությունը պետք է տալ էլեկտրոնային փոստի միջոցով կապին:

7.5 Համալսարանի աշխատակիցը պետք է զերծ մնա գործընկերների աշխատանքային, մասնագիտական որակների, վարքագծի և անձնական կյանքի մասին բացասական կարծիքներ արտահայտելուց և քննադատելուց:

7.6 Համալսարանի աշխատակիցը Համալսարանի ուսումնամեթոդական, ուսումնադաստիարակչական և գիտական աշխատանքների կազմակերպման և որակի

բարելավման վերաբերյալ կարող է հրապարակավ արտահայտել իր կարծիքը և համապատասխան առաջարկություններով ներկայանալ Համալսարանի ղեկավարությանը կամ Համալսարանի կառուցվածքային ստորաբաժանումների աշխատակիցներին:

7.7 Համալսարանի աշխատակիցն աշխատանքային գործընթացում անախորժությունների և կոնֆլիկտային իրավիճակների առկայության պայմաններում, որոնք կարող են հավասարաչափ վնաս հասցնել ինչպես աշխատակցի, այնպես էլ Համալսարանի հեղինակությանն ու վարկին, դրանց կանխարգելման նպատակով պարտավոր է.

1) անհապաղ տեղյակ պահել կոնֆլիկտի առկայության մասին անմիջական ղեկավարին,

2) անմիջապես դադարեցնել անախորժ իրավիճակն ավելի վատթարացնող և խորացնող գործողությունները կամ հարաբերությունները.

3) դրսևորել պատշաճ վարքագիծ, գործել Համալսարանի Կանոնադրությամբ և այլ կանոնակարգերով իրեն վերապահված աշխատանքային կանոնների, սկզբունքների և մասնագիտական էթիկայի նորմերի ճշգրիտ և հստակ պահպանմամբ.

4) ձեռնարկել միջոցներ, որոնք կնպաստեն կոնֆլիկտային իրադրության բացասական հետևանքների վերացմանը:

7.8 Համալսարանի կառուցվածքային ստորաբաժանման ղեկավարը կամ պատասխանատուն պարտավոր են ձեռնարկել միջոցներ՝ ուղղված կոնֆլիկտի շուտափոյթ լուծմանը:

7.9 Համալսարանի կառուցվածքային ստորաբաժանման ղեկավարը պատասխանատու է բացառապես իր գործառույթների իրականացման համար և չի կարող իր պարտականությունները փոխանցել գործընկերներին:

7.10 Պահպանել բարոյական սկզբունքներով սահմանված էթիկայի այլ նորմերը:

8. Էթիկայի կանոնների փոխհարաբերակցությունն այլ կառույցների և կազմակերպությունների, գործատուների և ՋԼՄ-ների հետ

8.1 Արտաքին կառույցների, կազմակերպությունների հետ հարաբերություններում Համալսարանի ղեկավարները, ստորաբաժանումների ղեկավարները և պատասխանատուները պետք է առաջնորդվեն հետևյալ պահանջներով.

- 1) գործարար էթիկայի բարձր չափանիշներով,
- 2) տրամադրվող տեղեկատվության աղբյուրի հավաստիության սկզբունքով,
- 3) վեճերը և տարաձայնությունները փոխզիջումների և բանակցությունների միջոցով լուծելու առաջնայնության սկզբունքով:

8.2 ՋԼՄ-ների հետ հարաբերություններում Համալսարանի աշխատակիցները, դասախոսները և ուսանողները պետք է՝

- 1) տեղեկատվություն տրամադրեն ելնելով բացառապես Համալսարանի շահերից,
- 2) ներկայացնեն Համալսարանի շահերը և պահանջները, իրենց հարցազրույցներում ձեռնպահ մնալ Համալսարանը հեղինակագրկող որևէ արտահայտությունից,
- 3) թույլ չտալ այնպիսի տեղեկատվության տարածմանը, որը չի կարող օգտագործվել ըստ նշանակության,
- 4) թույլ չտալ Համալսարանի գործունեությանն առնչվող կամ Համալսարանի աշխատակցի վերաբերյալ չստուգված՝ ոչ հավաստի տեղեկատվության տարածումը:

9. Էթիկայի կանոնների պահպանման նկատմամբ հսկողությունը

9.1 Համալսարանի էթիկայի նորմերի և կանոնների պահպանման նկատմամբ հսկողությունն իրականացնում է Համալսարանի **Էթիկայի գծով կարգապահական հանձնաժողովը (այսուհետ՝ Էթիկայի հանձնաժողով)**: Էթիկայի հանձնաժողովը կազմված է վարչական, պրոֆեսորադասախոսական և ուսանողական կազմի ներկայացուցիչներից:

9.2 Էթիկայի հանձնաժողովի կազմը հաստատվում է Համալսարանի գիտական խորհուրդը՝ ռեկտորի ներկայացմամբ:

9.3 Համալսարանի Էթիկայի հանձնաժողովի լիազորությունների շրջանակներում են՝ էթիկայի կանոնների խախտումների վեր հանումը, դիմումների քննությունը, քննարկվող հարցերի վերաբերյալ եզրակացություններ կամ պարզաբանումներ տրամադրելը:

9.4 Համալսարանի Էթիկայի հանձնաժողովը վարքագծի նորմերի խախտման կամ բացակայության մասին կայացնում է եզրակացություն:

10 Էթիկայի հանձնաժողովի աշխատանքների կազմակերպումը

10.1 Էթիկայի հանձնաժողովը աշխատանքներն իրականացնում է նիստերի միջոցով: Նիստերը գումարվում են ըստ անհրաժեշտության՝ էթիկայի կանոնների խախտման մասին բողոքներ ստանալուց հետո եռօրյա ժամկետում:

10.2 Էթիկայի հանձնաժողովի նիստերը ղեկավարում և վարում է հանձնաժողովի նախագահը՝ ներկայացնելով օրակարգով սահմանված քննարկման ենթակա հարցերը:

10.3 Էթիկայի հանձնաժողովը հարցերը քննարկում է 15-օրյա ժամկետում: Անհրաժեշտության դեպքում նշված ժամկետը կարող է երկարաձգվել ոչ ավելի, քան մեկ շաբաթ:

10.4 Էթիկայի հանձնաժողովը հարցերի քննարկմանը կարող է հրավիրել շահագրգիռ կամ երրորդ անձանց, մասնագետների և այլոց:

10.5 Էթիկայի հանձնաժողովը եզրակացություն է տալիս վարքագծի կանոնները խախտելու կամ խախտման բացակայության դեպքում՝ (դրական կամ բացասական եզրակացություն), այնուհետև՝ համապատասխան առաջարկություն է ներայացնում Համալսարանի ռեկտորին:

11. Էթիկայի նորմերի խախտման դեպքում կիրառվող կարգապահական տույժեր

Սույն կանոնագրքում ներառված կարգապահական պատասխանատվության հիմքում ընկած են ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի և Համալսարանի ներքին կարգապահական կանոնակարգի դրույթները(Փոփ.կատ.են 26.02.2025,N1-02/25/1):

11.1 Սույն Կանոնագրքի դրույթները չպահպանելը հանգեցնում է կարգապահական տույժերի, որոնք պետք է հիմնվեն արդարության, գաղտնիության և պատշաճ ծանուցման սկզբունքների վրա և պետք է համապատասխանեն ԱՀ գործող օրենսդրության պահանջներին:

11.2 Ելնելով վարքագծի կանոնների խախտման աստիճանից՝ Համալսարանի աշխատակցի և ուսանողի նկատմամբ կիրառվում են հետևյալ կարգապահական տույժերը.

- 1) նկատողություն,
- 2) խիստ նկատողություն,
- 3) աշխատանքից ազատում,
- 4) Համալսարանից հեռացում (վերաբերում է միայն ուսանողին):

12. Կարգապահական տույժեր կիրառելը

12.1 Կարգապահական տույժ կիրառելիս հաշվի է առնվում էթիկայի նորմերի խախտման ծանրությունը և դրա հետևանքները, աշխատողի մեղքը, այդ նորմերի խախտման կատարման հանգամանքները և այդ նորմերը խախտողի նախկինում կատարած աշխատանքը:

12.2 Համալսարանի **ղեկավարության** մասով էթիկական նորմերի, կանոնների խախտման մասին բողոքները ներկայացվում են գրավոր՝ հետևյալ պահանջների պահպանմամբ.

- 1) բողոքում պետք է նշված լինեն խախտման փաստը հավաստող ողջամիտ հիմքեր,
- 2) բողոքում պետք է նշվեն հիմնավորումներ, որոնք վկայում են, որ ենթադրյալ խախտում համարվող փաստերը հանդիսանում են ակադեմիական աշխատակազմի էթիկական վարվեցողության կանոնների խախտումներ:

12.3 Համալսարանի աշխատակցին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ հանձնաժողովի կողմից ընդունվում է կարգապահական տույժ կիրառելու մասին որոշում, որը ներկայացվում է Համալսարանի ռեկտորին:

12.4 Համալսարանի աշխատակազմն իրավունք ունի բողոքարկել կարգապահական տույժ կիրառելու հարցով կարգապահական հանձնաժողովի որոշումը:

12.5 Բողոքը ներկայացվում է Համալսարանի անունից որոշում կայացրած մարմնի վերադասին, որոշումը ստանալուց հետո մեկ ամսվա ժամկետում:

12.6 Բողոքը ներկայացվում է գրավոր, որում նշվում են բողոքարկման հիմքերը:

12.7 Կրկնակի բողոքարկման հնարավորությունը բացառվում է:

13. Եզրափակիչ դրույթներ

13.1 Սույն կանոնագիրքը ուժի մեջ է մտնում հաստատման պահից:

13.2 Սույն կանոնագրքի ուժի մեջ մտնելու պահից Համալսարանի աշխատակիցները տեղեկանում են կանոնագրքի դրույթների և դրանք խախտելու դեպքում պատասխանատվության մասին:

13.3 Էթիկայի կանոնագրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարվում են Համալսարանի գիտական խորհրդի որոշման հիման վրա:

Գիտական խորհրդի նախագահ

Գիտական քարտուղար

Ն.Ա.Միքայելյան

Լ.Գ.Այդինյան